

Europees migratiebeleid moet instroom beperken en asielzoekers eerlijker verdelen

In december 2023 hebben de EU-lidstaten en het Europees Parlement een akkoord bereikt over een nieuw migratiebeleid: het Asiel- en Migratiepact, dat de asielprocedure moet versnellen en asielzoekers eerlijker moet verdelen over Europa. Doel: het vertrouwen tussen de lidstaten herstellen en asielzoekers duidelijkheid bieden. Het is een belangrijke doorbraak op weg naar een gemeenschappelijk stelsel voor het managen van migratie in de Europese Unie (EU), maar er zijn nog veel kanttekeningen te plaatsen bij de uitvoering van dit nieuwe migratiebeleid.

Wat betekent dit nieuwe beleid voor de EU?

Het Asiel- en Migratiepact omvat vijf concrete voorstellen. Eén van de belangrijkste onderdelen is het zogenoemde zevendaagse screeningsproces. Tijdens deze screening worden vingerafdrukken en foto's genomen en opgeslagen in een gemeenschappelijke databank. Alle lidstaten krijgen toegang tot deze databank om te kunnen controleren of een asielzoeker niet in meerdere EU-lidstaten asiel heeft aangevraagd. En waar lidstaten eerst verplicht waren een asielprocedure te starten, krijgen zij nu een keuze: overnemen of afkopen. Italië en Griekenland vangen bijvoorbeeld veel vluchtelingen op en de druk was daar de afgelopen jaren groot. Het voorstel is op 10 april aangenomen door het Europees Parlement. Dit betekent dat alle lidstaten evenredig dienen te zorgen voor het opvangen van vluchtelingen. Willen lidstaten dit niet, dan betalen zij een bedrag van € 20.000 per niet-overgenomen asielzoeker. Op deze manier probeert de EU landen financieel te compenseren indien ze meer dan evenredig asielzoekers opvangen.

Voor zogenoemde 'veiligelanders' wil de EU een versnelde asielprocedure optuigen, die maximaal negen maanden mag duren. Zo kunnen mensen sneller worden teruggestuurd naar hun land van herkomst als dit land volgens de EU veilig is. De veiligelanders met relatief weinig kans op asiel worden vastgezet gedurende de periode dat zij hun proces afwachten.

Nog complicaties genoeg

De wet zou over twee jaar, in 2026, moeten ingaan. Het duurde lang voordat het Europees Parlement en de Raad van Ministers het met elkaar eens waren. Zo eiste het Parlement aanvankelijk verplichte spreiding over de lidstaten, maar dat was absoluut geen optie voor de EU-lidstaten. Uiteindelijk heeft het Parlement op veel punten toegegeven, wat het pact op een aantal onderdelen heeft afgezwakt. Op woensdag 10 april heeft het Europees Parlement het nieuwe migratiepact goedgekeurd. De druk was groot om voor de Europese verkiezingen van juni tot een akkoord te komen. Rechtse nationalistische partijen scoren over het algemeen goed op het onderwerp migratie en een andere zetelverdeling in het Europees Parlement kan gevolgen hebben voor de stemverhoudingen in Brussel en daarmee voor dit politiek zeer gevoelige thema.

Zo is de Europese Volkspartij streng op migratie omdat zij vrezen dat kiezers anders stemmen op extreemrechtse partijen.

Mensenrechtenorganisaties maken zich zorgen. Zij vrezen dat dit nieuwe systeem leidt tot 'onmenselijke situaties'. Zo stelt Amnesty International dat 'wie asiel zoekt in de EU, in elke fase van de asielaanvraag nog meer leed zal meemaken'.¹ Ook politici spreken zich fel uit, specifiek tegen de detentiecentra aan de buitengrenzen, maar geven tegelijkertijd aan dat de huidige situatie onhoudbaar is. Zonder dit pact behouden nationale regeringen de vrijheid te doen wat zij willen, en nu krijgen EU-lidstaten in ieder geval kaders mee. Het principe van 'ieder voor zich' blijkt niet te werken in de EU.

En er kunnen zich meer complicaties voordoen. De landen aan de grenzen van Europa blijven verantwoordelijk voor het regelen van asiel voor het merendeel van de asielzoekers die naar de EU komen, maar hebben onvoldoende capaciteit alle aanvragen in behandeling te nemen. Het Asiel- en Migratiepact lost dat niet op, want mensen blijven waarschijnlijk illegaal doorreizen naar andere landen. Ook ontbreekt een systeem om illegale 'pushbacks' aan de buitengrenzen van de EU te kunnen monitoren.

Impact op Nederland

Voor Nederland kan het Asiel- en Migratiepact leiden tot een afname van het aantal migranten. Eric van der Burg, demissionair staatssecretaris (Asiel en Migratie), is 'buitengewoon blij' met de nieuwe migratieregels waar de EU overeenstemming over heeft bereikt. Hoewel Van der Burg erkent dat deze afspraken niet direct het opvangprobleem in Nederland zullen oplossen, is hij van mening dat ze op lange termijn wel kunnen helpen. Hij benadrukt het belang van het onmiddellijk screenen en categoriseren van immigranten bij de buitengrens in twee groepen: 1) degenen die een grote kans maken op asiel en 2) degenen die minder kans hebben. Van der Burg ziet een kans om de lasten van de opvang gelijkmatiger over de EU te verdelen en zo de druk op landen als Nederland te verlichten.

De Tweede Kamer daarentegen stelt zich sinds de Tweede Kamerverkiezingen van november 2023 kritisch op tegen het nieuwe EU asiel- en migratiebeleid. Een aangenomen motie van NSC, BBB, PVV en VVD typeert de nieuwe, meer eurosceptische wind die ook in Nederland flink aantrekt. De indienende partijen roepen met de motie op tot een opt-out voor Nederland. Dit dient als een soort nooduitgang voor het geval het asiel- en migratiepact niet werkt zoals beoogd. Een opt-out vraagt echter om aanpassing van het Verdrag van Lissabon en kan jaren duren.

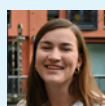
Asiel- en migratiebeleid is een van de meest gevoelige onderwerpen in de Nederlandse samenleving en politiek. Het kabinet Rutte-IV is erop gevallen en het was ook één van de belangrijke onderwerpen tijdens de campagne voor de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen. En ook tijdens de Europese verkiezingscampagne gaat dit thema ongetwijfeld een belangrijke rol spelen.

De auteurs van dit artikel zijn:

Robert Wester

Managing director Europese Unie
r.wester@berenschot.nl

Sophie den Ouden

Stagiaire Europese Unie
s.denouden@berenschot.nl

¹ Grote toename menselijk leed door migratiepact (amnesty.nl)

Vraag:

Wat vinden politieke partijen van het Europese Asiel- en Migratiepact?

Onderstaande antwoorden zijn gegenereerd met AI en waar nodig ingekort. Klik voor het volledige antwoord en/of antwoord op andere vragen op [Wat vinden politieke partijen van het Europese Asiel- en Migratiepact](#) en selecteer een partij naar keuze.

Partij	Met AI gegenereerde antwoorden
 SP	Deze partij is kritisch over het Europese Asiel- en Migratiepact. Ze zijn voorstander van een menswaardige opvang van vluchtelingen, zowel binnen de EU als in de regio van conflictgebieden. Ze wijzen afspraken zoals de Tunesiëdeal en Libiëdeal af en vinden dat Frontex het gebruik van pushbacks en schendingen van mensenrechten moet staken. Ze benadrukken dat de EU haar praktijken moet aanpassen om de grondoorzaken van migratie aan te pakken, zoals het voorkomen van uitbuiting van mens en milieu in de rest van de wereld. Ook pleiten ze voor eerlijke belastingen voor bedrijven en aandeelhouders om te voorkomen dat mensen elders naar werk en inkomen op zoek moeten gaan. Daarnaast vinden ze dat de EU moet strijden tegen oorlog en onderdrukking om wereldwijde vrede en veiligheid te bevorderen.
 Partij voor de Dieren	De Partij voor de Dieren maakt zich zorgen over mensen die moeten vluchten en pleit voor een eerlijk asielbeleid. Ze vinden dat iedereen die naar de EU vlucht recht heeft op een eerlijke behandeling en goede opvang. Ze willen dat vluchtelingen eerlijk verdeeld worden onder EU-landen en dat grondrechten, zoals toegang tot medische zorg, ook gelden voor mensen zonder verblijfsvergunning. De partij streeft ernaar om de oorzaken van gedwongen migratie aan te pakken en pleit voor betere omstandigheden in vluchtelingenkampen. Ze willen dat EU-landen vluchtelingen op zee redden en landen die geweld gebruiken tegen vluchtelingen bestraffen. Ook willen ze klimaatvluchtelingen erkennen als een officiële status en pleiten ze voor menselijke missies in plaats van Europese grensbewaking. De partij is kritisch op het huidige EU-asielbeleid en wil veranderingen doorvoeren om de rechten van iedereen die asiel zoekt te beschermen.
 BBB	Op basis van de verstrekte informatie is het niet mogelijk om een direct antwoord te geven op de stelling over het Europese Asiel- en Migratiepact. De bronnen richten zich voornamelijk op het standpunt van de politieke partij over de Europese Unie in het algemeen, met de nadruk op soevereiniteit, subsidiariteit, en het belang van de Europese Unie voor burgers, boeren en gemeenschappen. Er wordt niet specifiek gesproken over het Europese Asiel- en Migratiepact.
 D66	Deze partij, D66, is van mening dat het huidige Europese asiel- en migratiebeleid veel beter kan en moet. Ze pleiten voor een coherent en humaan Europees asiel- en migratiebeleid, waarbij migratie niet als iets is dat ons overkomt wordt gezien. D66 wil een snelle en zorgvuldige asielprocedure, strenger optreden tegen asielzoekers die geen kans hebben om te blijven, en hoogwaardige arbeidsmigratie. Ze willen ook dat landen die opvang in de regio bieden financiële steun krijgen, en dat er wordt gewerkt aan het aanpakken van de grondoorzaken van migratie. Daarnaast pleiten ze voor een eerlijke verdeling van de opvang van vluchtelingen over alle EU-lidstaten en willen ze de democratische controle op asiel en migratie verhogen. D66 is ook voorstander van het proactief uitvoeren van zoek- en reddingsoperaties op de Middellandse Zee en het tegengaan van de criminalisering van hulpverleners. D66 wil dat Europa alleen afspraken maakt met derde landen over migratie die het VN-Vluchtelingenverdrag hebben ondertekend en waar serieuze waarborgen voor mensenrechten zijn. Tot slot willen ze dat de Europese Unie een Europese humanitaire visumsysteem opzet en actief bijdraagt aan het hervestigen van mensen op de vlucht voor oorlog en geweld.
 ChristenUnie	Deze politieke partij lijkt positief te staan tegenover het Europese Asiel- en Migratiepact, aangezien zij aangeven dat het pact goede aanknopingspunten biedt en dat de uitvoering ervan moet draaien om het creëren van veilige migratieroutes en snelle besluitvorming. Ze benadrukken echter dat het pact in de huidige vorm slechts een deel van de oplossing is en dat het niet moet leiden tot het afschuiven of afkopen van verantwoordelijkheden. De partij wil blijven vasthouden aan de waarden van gerechtigheid en menselijke waardigheid die in het Vluchtelingenverdrag en mensenrechtenverdragen zijn vastgelegd.
 PARTIJ VOOR DE VRIJHEID	Deze partij is tegen het Europese Asiel- en Migratiepact. Ze zijn van mening dat er fors minder immigratie en asiel moet zijn en dat de ongebreidelde asielinstream naar Nederland moet worden gestopt. Ze pleiten voor een zeer restrictief migratiebeleid en willen zelf bepalen wie er het land binnenkomt. Ze willen nationale soevereiniteit en zeggenschap terug naar de lidstaten halen en zijn tegen de ontwikkeling van de EU tot een geopolitieke superstaat. Deze partij is van mening dat Nederland op de eerste plaats moet komen en dat er minder EU-integratie en meer geld voor de Nederlanders moet zijn.
 CDA	Deze partij staat voor een Europees Asiel- en Migratiepact dat werkt en wil grip krijgen op migratie door strenge screening aan de buitengrenzen, een onderscheid te maken tussen kansrijke en kansarme asielzoekers, en een terugkeerbeleid te organiseren. Ze willen de controle over de grenzen versterken en Frontex, het agentschap voor grens- en kustbewaking, versterken. Daarnaast willen ze opvang in de regio faciliteren en goed beheerde externe afmeerplatforms buiten de EU oprichten. Ze pleiten voor een eerlijke verdeling en solidariteit binnen de EU en het sluiten van terugname-akkoorden met landen van oorsprong. Ook willen ze de screening uitbreiden met medische screening, strenge leeftijdscontrole en gezichtsscans in de Eurodac database. De partij lijkt dus positief te staan tegenover het Europese Asiel- en Migratiepact en wil maatregelen nemen om de controle over migratie te versterken.

Partij	Met AI gegenereerde antwoorden
 SGP	Deze partij vindt dat het Europese Asiel- en Migratiepact fors moet worden aangescherpt. Zij willen onder andere een versnelde grensprocedure toepassen bij kansarme asielzoekers, strengere voorwaarden voor gezinshereniging, het naleven van het Dublinsysteem en een betere afstemming op de impact van migratie op de samenleving. Daarnaast pleiten zij voor een vast verdelingsmechanisme bij crisissituaties en het aanpakken van de grondoorzaken van migratie door middel van ontwikkelingssamenwerking en opvang in de eigen regio. Ook willen zij meer middelen vrijmaken voor de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel, en het ontmoedigen van immigratie door middel van informatiecampagnes.
 VVD	Deze partij is voorstander van een strenger Europees migratiebeleid en wil de controle over de Europese buitengrenzen versterken. Ze pleiten voor het uitvoeren van registratie en identificatie aan de buitengrenzen van de EU, het snel terugsturen van kansarme asielzoekers, en het verruimen van de mogelijkheden om mensen terug te sturen. Daarnaast willen ze de samenwerking met andere EU-lidstaten versterken om irreguliere migratie terug te dringen en controle te krijgen. Ze zijn ook voorstander van het sluiten van migratiedeals en het moderniseren van het VN-vluchtelingenverdrag. Deze partij lijkt dus over het algemeen positief te staan tegenover maatregelen die de controle over migratie en asiel versterken.
 JA ²¹	<i>Dit fragment is op basis van het programma voor TK2023:</i> Deze partij is tegen het nieuwe Europese migratiepact, omdat zij dit zien als een dwangwet op EU-niveau. Zij verzetten zich tegen verplichte herverdeling van asielzoekers en willen geen generieke onveilige verklaring van landen. Daarnaast willen zij het VN Vluchtelingenverdrag van 1951 opzeggen of aanpassen en het inwilligingspercentage van asielverzoeken fors omlaag brengen. Zij pleiten voor een fundamentele herziening van het asielbeleid en willen een einde maken aan asielopvang in Nederland.
 Forum voor Democratie	Deze partij is tegen het Europese Asiel- en Migratiepact. Ze pleiten voor het opzeggen van het Schengenverdrag, het vasthouden aan het Dublin-systeem, het strafbaar stellen van illegaliteit en het onmiddellijk uitzetten van illegalen. Ze willen aansluiting zoeken bij immigratie-kritische EU-landen en onder geen enkele omstandigheid akkoord gaan met visumvrije toegang voor inwoners van Turkije naar de EU. Deze partij ziet massale immigratie als een groot probleem en wil zelf de controle over de grenzen behouden.
 Volt	Deze partij staat voor het creëren van humanitaire corridors om kwetsbare mensen een veilige doorgang te bieden en om het massale verlies van mensenlevens in de Middellandse Zee en de Atlantische Oceaan te voorkomen. Ze willen asielzoekers snel en eerlijk verdelen over de lidstaten en wettelijk regelen dat asielprocedures binnen drie maanden worden afgerond, met ondersteuning voor asielzoekers. Daarnaast pleiten ze voor een federaal Europa met Europese partijen en een Europese regering, waarbij de stemgerechtigde leeftijd wordt verlaagd naar 16 jaar en burgers wetten kunnen voorstellen via petities. Deze partij lijkt dus positief te staan tegenover het Europese Asiel- en Migratiepact en pleit voor een meer gecoördineerde en humane aanpak van asiel en migratie op Europees niveau.
 GROENLINKS PvdA®	<i>Dit fragment is op basis van het programma voor TK2023:</i> Deze partij is voorstander van een meer gezamenlijk asielbeleid in Europa en Nederland. Zij willen inzetten op meer veilige routes voor migratie en tegelijkertijd mensen ontmoedigen om gevaarlijke overtochten te maken. Zij pleiten voor een rechtvaardiger behandeling van vluchtelingen die onze bescherming het hardst nodig hebben, zoals LHBTQIA+-personen, mensenrechtenverdedigers, oorlogsslachtoffers en slachtoffers van vervolging. Daarnaast willen zij investeren in goede opvang in de regio om te voorkomen dat mensen de gevaarlijke oversteek naar Europa maken. Ook benadrukken zij het belang van het redden van mensen in nood op zee en het voorkomen van pushbacks aan de buitengrenzen van Europa. Tot slot pleiten zij voor meer gelijkheid tussen lidstaten als het gaat om de behandeling van en verantwoordelijkheid voor asielzoekers en zijn zij tegen het criminaliseren van ngo's die mensen redden op zee.
 MSc	Deze partij steunt het Europese Asiel- en Migratiepact als een stap in de goede richting, maar vindt dat het nog niet genoeg is. Ze benadrukken dat een effectieve terugkeerregeling nog ontbreekt en pleiten voor een rechtvaardiger en effectiever asielbeleid. Ze willen onder andere versterking van de Europese 'buitenkant', met opvang in de regio waar mensen vandaan komen en een gezamenlijke definitie van 'veilige landen'. Daarnaast streven ze naar Europese verdeel- en richtgetallen voor asielzoekers en willen kansrijke asielzoekers verdelen over EU-lidstaten op basis van bevolkingsaantallen. Als het richtgetal voor migratie overschreden dreigt te worden, willen ze aanvullende maatregelen treffen en in het uiterste geval zelfs kiezen voor een 'opt-out' van het Europese beleid ten aanzien van migratie en asiel. Ze willen ook afspraken maken met veilige derde landen buiten de EU voor het huisvesten van asielaanvragers om het verdienmodel van mensensmokkelaars aan te pakken. Daarnaast pleiten ze voor een harder aanpak van criminele mensensmokkel en -handel en willen een relatie leggen tussen ontwikkelingsbeleid en migratiebeleid, met een focus op landen van oorsprong en transit van irreguliere migratie.

Stelling:

EU-lidstaten moeten verplicht worden een evenredig aantal asielzoekers op te nemen om grenslanden te ontlasten.

Benieuwd hoe politieke partijen tegen deze stelling aankijken? Klik dan op [EU-lidstaten moeten verplicht worden een evenredig aantal asielzoekers op te nemen om grenslanden te ontlasten](#) en selecteer een partij naar keuze.